

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	9
------------------------	----------

Розділ 1. ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ	12
--	-----------

1.1. Суть, завдання і зміст використання земель	12
--	-----------

1.2. Суть і зміст охорони земель	14
---	-----------

1.3. Методи управління використанням та охороною земель	16
--	-----------

1.4. Наукові принципи використання та охорони земель	19
---	-----------

1.5. Функції управління використанням та охороною земель	22
---	-----------

1.6. Охорона земель у процесі господарської діяльності	31
---	-----------

1.6.1. Вимоги до власників і користувачів земельних ділянок, які провадять господарську діяльність.....	31
--	----

1.6.2. Охорона земель у процесі господарської діяльності на землях сільськогосподарського призначення.....	32
---	----

1.6.3. Основні вимоги до охорони родючості ґрунтів.....	33
---	----

1.6.4. Охорона ґрунтів у процесі меліорації.....	34
--	----

1.6.5. Охорона земель під час ведення водного господарства.....	34
---	----

1.6.6. Охорона земель у процесі зведення та експлуатації лінійних інженерних споруд.....	34
---	----

1.6.7. Охорона земель і ґрунтів від забруднення небезпечними речовинами.....	35
---	----

1.6.8. Охорона земель і ґрунтів від забруднення відходами.....	35
--	----

1.6.9. Охорона земель від ерозії та зсувів.....	36
---	----

1.6.10. Охорона земель у процесі містобудівної діяльності.....	37
--	----

1.7. Державний контроль за використанням та охороною земель	38
--	-----------

1.7.1. Основні завдання державного контролю за використанням та охороною земель.....	38
---	----

1.7.2. Основні принципи здійснення державного контролю за використанням та охороною земель.....	38
--	----

1.7.3. Органи державного контролю за використанням та охороною земель та їх повноваження.....	39
--	----

1.7.4. Організація і здійснення державного контролю за використанням та охороною земель.....	43
---	----

<i>Питання для самоперевірки</i>	<i>44</i>
--	-----------

Розділ 2. ЗЕМЕЛЬНИЙ ФОНД УКРАЇНИ ЯК ОБ'ЄКТ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ	47
---	-----------

2.1. Стан використання та охорони земель в Україні	47
---	-----------

2.2. Склад і цільове призначення земель України	56
--	-----------

2.2.1. Землі сільськогосподарського призначення.....	56
--	----

2.2.2. Землі житлової та громадської забудови.....	60
2.2.3. Землі природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення.....	62
2.2.4. Землі оздоровчого призначення.....	62
2.2.5. Землі рекреаційного призначення.....	63
2.2.6. Землі історико-культурного призначення.....	64
2.2.7. Землі лісгосподарського призначення.....	65
2.2.8. Землі водного фонду.....	66
2.2.9. Землі промисловості.....	67
2.2.10. Землі залізничного транспорту.....	68
2.2.11. Землі морського транспорту.....	68
2.2.12. Землі річкового транспорту.....	69
2.2.13. Землі автомобільного транспорту та дорожнього господарства.....	69
2.2.14. Землі авіаційного транспорту.....	70
2.2.15. Землі трубопровідного транспорту.....	70
2.2.16. Землі міського електротранспорту.....	71
2.2.17. Землі зв'язку.....	71
2.2.18. Землі енергетичної системи.....	71
2.2.19. Землі оборони.....	72
2.3. Встановлення та зміна цільового призначення земель.....	72
<i>Питання для самоперевірки.....</i>	<i>73</i>
Розділ 3. РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНА	
ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....	
3.1. Сучасні вимоги до використання земель у сільськогосподарському виробництві.....	75
3.2. Проектування системи сівозмін у господарстві.....	77
3.2.1. Суть і зміст сівозміни.....	77
3.2.2. Встановлення структури посівів.....	78
3.2.3. Принципи вибору сівозмін.....	79
3.2.4. Способи проектування сівозмін.....	80
3.2.5. Сівозміни на екологічно стійких ділянках.....	81
3.3. Технічні та технологічні вимоги до запроєктованих сівозмін.....	83
3.4. Використання земель у селянських господарствах та на орендних підприємствах.....	85
3.5. Робочі проекти з організації використання сільськогосподарських земель.....	86
<i>Питання для самоперевірки.....</i>	<i>89</i>
Розділ 4. РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНА	
ЕРОДОВАНИХ ЗЕМЕЛЬ.....	
4.1. Суть і види ерозії ґрунтів.....	91

4.2. Умови і чинники виникнення ерозії земель.....	92
4.2.1. Роль клімату в розвитку ерозійних процесів.....	92
4.2.2. Залежність ерозійних процесів від рельєфу місцевості.....	93
4.2.3. Протиерозійна роль рослинності.....	95
4.2.4. Вплив тваринного світу на ерозійні процеси.....	95
4.2.5. Залежність розвитку ерозії ґрунтів від їх властивостей.....	96
4.2.6. Вплив господарської діяльності людини на розвиток ерозійних процесів.....	97
4.3. Негативні наслідки ерозії ґрунтів.....	97
4.3.1. Вплив ерозії на зміну властивостей ґрунтів.....	97
4.4. Заходи щодо охорони земель від водної та вітрової ерозії.....	99
4.4.1. Протиерозійна організація території.....	99
4.4.2. Агротехнічні протиерозійні заходи.....	102
4.4.3. Лісомеліоративні протиерозійні заходи.....	104
4.4.4. Гідротехнічні протиерозійні заходи.....	105
<i>Питання для самоперевірки.....</i>	<i>106</i>
Розділ 5. РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНА МЕЛІОРОВАНИХ ЗЕМЕЛЬ.....	108
5.1. Основи меліорації земель.....	108
5.2. Організаційно-правові основи проведення меліорації земель.....	109
5.3. Освоєння і сільськогосподарське використання осушених земель України.....	111
5.3.1. Стан та основні напрями використання та охорони осушених земель.....	111
5.3.2. Заходи щодо раціонального використання осушених земель.....	115
5.3.2.1. Культуртехнічні заходи у процесі освоєння осушених земель.....	115
5.3.2.2. Агротехнічні заходи на осушених землях.....	120
5.4. Сільськогосподарське використання зрошуваних земель України.....	123
5.4.1. Стан зрошуваних земель України і напрями їх використання.....	123
5.4.2. Організація експлуатації зрошуваних систем.....	129
5.4.3. Агротехнічні заходи з використання зрошуваних земель України.....	133
<i>Питання для самоперевірки.....</i>	<i>136</i>
Розділ 6. РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬ ВОДНОГО ФОНДУ.....	138
6.1. Землі водного фонду України, їх види і значення.....	138
6.2. Водні ресурси України, їх запаси і стан використання.....	138
6.3. Раціональне використання та охорона земель водного фонду.....	142
6.3.1. Загальні положення.....	142
6.3.2. Використання земель у зонах їх можливого затоплення.....	146

6.4. Порядок видачі дозволів на проведення робіт на землях водного фонду.....	150
6.5. Гігієнічні вимоги щодо зон рекреації водних об'єктів.....	153
6.5.1. Вимоги до зон рекреації водних об'єктів.....	153
6.5.2. Вимоги до благоустрою зон рекреації водних об'єктів.....	153
6.5.3. Санітарна охорона зон рекреації водних об'єктів.....	154
6.6. Визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режим господарської діяльності на них.....	155
6.6. Установлення берегових смуг водних шляхів та користування ними.....	157
<i>Питання для самоперевірки.....</i>	<i>158</i>
Розділ 7. РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНА	
ЗЕМЕЛЬ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....	160
7.1. Лісові ресурси України, їх поширення і стан використання.....	160
7.2. Правові засади раціонального користування лісовим фондом.....	165
7.3. Організація лісового господарства.....	166
7.3.1. Поділ лісів на групи і зарахування їх до категорії захисності.....	166
7.3.2. Переведення лісових земель до нелісових.....	170
7.3.3. Порядок використання лісових ресурсів.....	170
7.3.4. Відновлення лісів та лісорозведення.....	172
7.4. Заходи щодо раціонального використання та охорони лісів.....	172
<i>Питання для самоперевірки.....</i>	<i>178</i>
Розділ 8. РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНА	
ЗЕМЕЛЬ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ.....	179
8.1. Природно-заповідний фонд України, його види і стан використання.....	179
8.2. Організація раціонального використання та охорони природно-заповідних територій.....	184
8.2.1. Суть, зміст і завдання раціонального використання та охорони природно-заповідних територій.....	184
8.2.2. Режими регулювання раціонального використання та охорони земель природно-заповідного фонду.....	186
8.2.3. Економічне забезпечення організації та функціонування природно-заповідних територій.....	190
8.2.4. Охорона природно-заповідних територій і контроль за нею.....	192
8.2.5. Відповідальність за порушення законодавства про природно-заповідний фонд.....	194
<i>Питання для самоперевірки.....</i>	<i>195</i>
Розділ 9. РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНА	
ЗЕМЕЛЬ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ.....	197
9.1. Суть і завдання організації використання земель населених пунктів.....	197

9.2. Особливості використання земель населених пунктів.....	200
9.3. Використання земель населених пунктів на сучасному етапі.....	201
9.3.1. Сучасний склад земель населених пунктів.....	201
9.4. Земельно-кадастрове забезпечення використання та охорони земель населених пунктів.....	206
9.4.1. Земельний кадастр у системі організації раціонального використання та охорони земель населених пунктів.....	206
9.4.2. Державна реєстрація права власності на об'єкти нерухомого майна.....	208
9.5. Контроль за використанням та охороною земель населених пунктів.....	209
<i>Питання для самоперевірки.....</i>	211
Розділ 10. РЕКУЛЬТИВАЦІЯ ПОРУШЕНИХ ЗЕМЕЛЬ.....	212
10.1. Суть і зміст рекультивації порушених земель.....	212
10.2. Порушені землі як об'єкт рекультивації.....	217
10.2.1. Суть порушених земель і стан їх поширення в Україні.....	217
10.2.2. Причини виникнення порушених земель і їх вплив на навколишнє середовище.....	219
10.2.3. Класифікація порушених земель.....	225
10.3. Економічна оцінка збитків унаслідок техногенних порушень під час видобутку корисних копалин.....	227
10.4. Гірничотехнічна рекультивація порушених земель.....	236
10.4.1. Суть і зміст гірничотехнічної рекультивації земель.....	236
10.4.2. Технологія розробки родючого шару ґрунту.....	237
10.4.3. Технологія розробки потенційно родючих порід.....	245
10.4.4. Гірничо-планувальні роботи.....	254
10.4.5. Рекультивація залишкових кар'єрних виїмок.....	261
10.5. Біологічна рекультивація земель.....	266
10.5.1. Сільськогосподарська рекультивація земель.....	267
10.5.2. Лісова рекультивація земель.....	279
10.6. Досвід рекультивації порушених земель.....	292
10.6.1. Рекультивація порушених земель на підприємствах чорної металургії.....	292
10.6.2. Рекультивація порушених земель на підприємствах вугільної промисловості.....	294
10.6.3. Рекультивація порушених земель на кар'єрах вогнетривких глин і горючих сланців.....	297
10.6.4. Рекультивація земель, порушених під час добування кольорових металів і фосфоритів.....	298
10.6.5. Рекультивація земель, порушених під час розробки родовищ будівельних матеріалів.....	299
10.6.6. Рекультивація земель, порушених під час будівництва меліоративних систем.....	300

10.6.7. Рекультивация вироблених торфовищ.....	302
10.6.8. Рекультивация земель, порушених під час будівництва доріг.....	303
10.6.9. Рекультивация земель, порушених під час підземної виплавки сірки.....	308
<i>Питання для самоперевірки.....</i>	<i>311</i>
Короткий термінологічний словник.....	315
Рекомендована література	323
Додатки	336